

IL-BANEK TA' ŻVILUPP

EDWARD SCICLUNA / Ministru għall-Finanzi

EBRD. Proġetti li jfissru ħolqien ta' xogħol u li jgħinu biex idawru r-rotta u jkollna pajjiżi daqsxejn aktar żviluppatti li magħhom inkunu nistgħu ninnegożjaw. Jgħin biex fl-istess hin ikun hemm stabilità filwaqt li jattira investiment ta' investituri barranin li min-naħa tagħhom jithajru jinvestu f'dawn il-pajjiżi.

Hemm banek ta' żvilupp oħrajn li huma reġjonali, bħalma huwa l-bank ta' żvilupp Afrikan, bħalma hemm ukoll banek ta' żvilupp għall-Asja. Dan l-aħħar iċ-Ċina pproponiet, u rnexxielha, twaqqaf bank għall-Asja, l-Asian Bank (AIIB), li wkoll fost il-fundaturi tiegħu hemm Malta. Haġa li aħna kburin biha ħafna, aktar u aktar issa li ċerti pajjiżi oħrajn qegħdin isegwuna, qegħdin jitolbu biex ikunu membri f'dan il-bank enormi. Bank li se jaqdi l-bżonnijiet ta' pajjiżi ta' daww in-naħat, imma tant hemm kummerċ bejn l-Ewropa u huma li jista' jkun li nintlaqta b'mod favorevoli għax jekk ikun hemm investitur li jrid jinvesti f'pajjiżna jista' jinqeda b'dan il-bank.

Fl-Ewropa għandna l-bank tagħna, il-European Investment Bank (EIB). Dawn huma banek li sellfuna l-flus għall-power stations, għall-ajruport, għall-isptarijiet, għall-akkomodazzjoni soċjali billi jagħtu garanziji. Isellfu wkoll billi jagħtu garanziji lil negozjanti żgħar fejn il-banek ewlenin tagħna ma kinux lesti jsellfuhom mingħajr dawn il-garanziji. Ifisser li l-EIB qiegħed jgħin fl-iżvilupp ta' pajjiżna u ta' pajjiżi oħrajn.

Hu għalhekk li Malta hija interessata bil-kbir li dawn il-banek ta' żvilupp jagħmlu xogħolhom u kemm jista' jkun aktar qrib pajjiżna, fir-regjun tagħna, fil-Mediterran. Aktar investiment f'dan ir-regjun ikun ifisser aktar żvilupp fil-pajjiżi konċernati bil-problema maħluqa mill-emigrazzjoni minn dawn il-pajjiżi tonqos u finalment tisfuma fix-xejn. Huwa b'hekk biss, billi ssolvi l-problema f'ras il-għajn, tkun tista' tasal biex ikun hawn aktar paċi, aktar sliem, aktar għid fir-regjun ta' madwar pajjiżna.

Lejn dan il-għan se nkunu qegħdin inkomplu naħdmu bla heda.

ASIAN INFRASTRUCTURE INVESTMENT BANK

WORLD BANK

European Bank for Reconstruction and Development

Banek ta' żvilupp ma jkunux lesti jidhlu fl-ghalqa ta' banek kummerċjali u harsithom tkun fuq proġetti ta' ċertu importanza għall-pajjiż partikolari, bħalma huma proġetti ta' infrastruttura bħal ajruporti, portijiet, u telekomunikazzjoni. Għal proġetti bħal dawn jidhlu banek li jkunu lesti u jiflhu jsellfu għat-tul

Konvint li spiss tismgħu jew taraw fuq il-meżzi tax-xandir dwar daww li jissejju "banek ta' żvilupp." Dawn mhumiex banek simili għal daww li minnhom għandna ħafna friegħi tagħhom imxerrdin ma' Malta u Għawdex.

Dawn tal-aħħar jissejju "banek kummerċjali" li minnhom jinqed l-individwi, il-familji kif ukoll kumpaniji. Banek ta' żvilupp huma differenti. Huma istituzzjonijiet magħrufin bħala IFIs (International Financial Institutions), istituzzjonijiet finanzjarji internazzjonali. Hemm min isejjilhom aġenziji multilaterali għax il-flus jigu minn u jingħataw lil ħafna pajjiżi, mhux pajjiż lejn pajjiż.

L-għan tal-banek ta' żvilupp mhux li jikkompetu mal-banek eżistenti f'pajjiż.

Għall-kuntrarju jidhlu għax-xogħol li banek kummerċjali ma jidhlux għalih.

Bank kummerċjali ma jsellifx fit-tul ħafna għax billi għandu d-depożiti tan-nies u n-nies jistgħu jitolbu d-depożiti tagħhom lura, il-bank ma jkunx irid jinqabad mingħajr flus jew nieqes minnhom. Bank kummerċjali ma jistax jislef fit-tul u jissellef fil-qasir. Dan huwa punt kardinali għall-banek kummerċjali. Il-banek kummerċjali joqogħdu wkoll atenti fejn jisilfu. Fejn jaraw ċerti riskji, riskji għoljin, ma tagħtihomx tort ikunu kawti u jzommu lura għax qegħdin jużaw flus ħaddiehor u allura

ma jisilfux. Hemm ċerti proġetti li jistgħu jkunu riskjużi minkejja li ma jkunux xi proġett kbir, anzi jkunu negozji żgħar. Billi jkunu negozji żgħar, illum miftuħin u għada magħluqin, jistgħu ma jkunux f'pożizzjoni li jhallsu kapparra. Ifisser li f'dan ix-xogħol hemm ċirkostanzi li kawza tagħhom ebda bank kummerċjali ma jkun lest jidhol għalih waħdu u allura jaqsmu ma' tlieta, erba' banek oħrajn. Ċirkostanzi bħal ngħidu aħna li jkunu jfissru investiment ta' €400 miljun. Ċirkostanzi li ebda bank kummerċjali ma jkun lest jiehu waħdu proġett bħal dan.

Min-naħa l-oħra bank ta' żvilupp ikun lest jidhollu. Bank ta' żvilupp ma jkun lest jidhol fl-ghalqa ta' banek kummerċjali u ħarstu tkun fuq proġetti ta' ċertu importanza għall-pajjiż partikolari, bħalma huma proġetti ta' infrastruttura bħal ajruporti, portijiet, u telekomunikazzjoni. Għal proġetti bħal dawn jidhlu banek li jkunu lesti, jiflhu, isellfu għat-tul.

Hawn banek ta' żvilupp nazzjonali. Ftit ta' żmien ilu aħna, Malta, nedejna l-ewwel Bank ta' Żvilupp Nazzjonali Malti. Hija xihaġa għidida għal pajjiżna, iżda għal pajjiżi oħrajn, bħall-Ġermanja, għandhom aktar minn bank wieħed ta' żvilupp.

Hemm imbagħad banek ta' żvilupp li huma internazzjonali. Il-Bank Dinji (World Bank) twaqqaf mill-pajjiżi

kollha tad-dinja fl-1945, wara t-Tieni Gwerra Dinjija. Twaqqaf biex jgħin pajjiżi li kienu se jibdeu jżviluppaw, pajjiżi medji li kienu qegħdin jiehdu l-indipendenza mill-kolonjatur tagħhom. Huwa bank speċjalizzat fuq l-iżvilupp dwar kif jaqla' pajjiżi mill-faqar.

Dan l-aħħar iċ-Ċina pproponiet, u rnexxielha, twaqqaf bank għall-Asja, l-Asian Bank (AIIB), illi wkoll fost il-fundaturi tiegħu hemm Malta. Haġa li aħna kburin biha ħafna, aktar u aktar issa li ċerti pajjiżi oħrajn qegħdin isegwuna, qegħdin jitolbu biex ikunu membri f'dan il-bank enormi

Mhix xi haġa faċli meta tqis li banek oħrajn ma kinux ikunu lesti jidhlu għal proġetti f'pajjiżi bħal dawn għax ikunu proġetti riskjużi ħafna.

Ma jfissirx li l-Bank Dinji jsellif b'xejn, isellef b'rati tas-suq. X'aktarx li r-reazzjoni se tkun "allura x'nambuh?" Hemm bżonnu, u ħafna wkoll, għax banek kbar billi jkunu b'saħħithom ikunu aktar kapaċi jagħtu self b'rati tas-suq. Pajjiż żgħir jekk ikun irid jissellef jew ma jsib lil ħadd min jisilfu jew isellfuh b'rati għoljin, bħalma kien sar fil-każ tal-Argentina, b'rata ta' sebgħa, tmienja jew disgħa fil-mija u dan ma jkunx vijabbli għall-proġett.

Is-servizz tad-DNA fl-isptarijiet tal-gvern

Sur Editur,

Fil-ħajja qatt ma tista' tgħid li issa daqshekk jew bizżejjed. Il-pajjiż irid ikompli jiġi agġornat maż-żminijiet bħalma fil-fatt qiegħed jiġri. Bħalma kulhadd jaf, il-qasam tas-saħħa f'pajjiżna, minn kemm ilu fil-Gvern il-

PL, mexxa passi ta' ġgant 'il quddiem fl-oqsma kollha. Mhux il-ħsieb tiegħi li noqgħod insemmi l-opri kollha, ħafna minnhom kbar ħafna, li twettqu f'dan il-qasam, għax kieku ma nispiċċa qatt nikteb. Ikun tajjeb li nsemmi riforma waħda biss,

dik tal-medicini *out of stock*. Fejn taht Gvern Nazzjonalista l-problema tal-medicini *out of stock* kienet tkun l-ordni tal-gurnata, illum lanqas biss għadha tissemma. Xi haġa li se tibqa' tissemma bħala rekordju ta' gvernijiet Nazzjonalisti.

Wara dan il-progress kollu li sar, issa jmiss fost affarijiet oħrajn li jkunu introdotti. Fost dawn hemm is-servizz tad-DNA fl-isptarijiet tal-gvern, liema servizz żgur li ħafna nies se jkunu qegħdin jagħmlu użu minnu. Servizz li biex tagħmlu fil-privat

iqum ħafna flus, u li mhux kulhadd ikun f'qagħda li jiflaħ iħallas għalih. Il-poplu konxju, li taht Gvern Laburista, immexxi mill-Prim Ministru Joseph Muscat, kollox ikun possibbli li jsir.

KOLLOX POSSIBBLI, ir-Rabat, Għawdex